

מבחנים לתמיכה של משרד החינוך בפעילות ארגוני ילדים ונוער

לפי חוק יסודות התקציב, התשמי"ה-1985

בהתאם לסעיף 3א לחוק יסודות התקציב, התשמי"ה-1985' (להלן - החוק), ובהתייעצות עם היועץ המשפטי לממשלה, מתרשמים בזה מבחנים לתמיכה של משרד החינוך (להלן - המשרד) בפעילות ארגוני ילדים ונוער, כמפורט להלן:

תקנה תקציבית: 49-14-24

1. כללי

(א) ועדת התמיכות של המשרד (להלן - ועדת התמיכות), תדון במתן תמיכות מתקציב המשרד, ובהמלצות למתן תמיכות למוסדות שונים, בהתאם לנוהל להגשת בקשות לתמיכה מתקציב המדינה במוסדות ציבור ולדיון בהן (להלן - הנוהל) ובהתאם למבחנים אלה.

(ב) התמיכה עצמה צריכה שתינתן, אם אכן נכון וראוי לתתה, על פי עקרונות של סבירות ושוויון בין מקבלי התמיכה השונים. (ג) כבואה לדון ולהחליט בכל בקשה ובקשה לתמיכה, תשקול ועדת התמיכות את כל נסיבותיו של העניין, תוך יישום שוויוני, אחיד וענייני של המבחנים.

(ד) כל שיקוליה של ועדת התמיכות יהיו ענייניים, תוך הפעלת אמות מידה מקצועיות, ככל שיודרש לפי העניין; החלטת ועדת התמיכות תהיה מנומקת.

(ה) חלוקת הסכום המיועד לתמיכות בתקציב השנתי של המשרד, תיעשה לפי תחומי פעילות, הכול בכסוף לאמור במבחנים אלה ובחוק התקציב לשנת הכספים השוטפת, כפי שיפורט להלן.

2. הגדרות

כמבחינים אלה -

"ארגון ילדים ונוער" - מוסד ציבורי כהגדרתו בסעיף 3א לחוק הפועל שלא לכוונת רווח (להלן - ארגון נוער), המקיים את כל התנאים המפורטים שלהלן:

(1) פועל עם ילדים ונוער בדרך של חינוך בלתי פורמלי להשגת יעדים ערכיים חברתיים-חינוכיים בתוך קבלת מערכת חוקים, תקנות, נהלים והנחיות החלים על פעילות נוער מאורגנת במדינת ישראל;

(2) בעל משנה חינוכית סדורה בתחום פעילותו המתבטאת בתכנית שנתית ורבי-שנתית שתאושר בידי מינהל חברה ונוער במשרד (להלן - המינהל), והמיושמת במסגרת פעילות רציפה ומתמשכת למען הפרט, הקהילה והחברה;

(3) פועל עם ילדים ונוער על בסיס הצטרפות מרצון;

(4) מבוסס על השקפת עולם ומטרות פעולה מוצהרות ומגובשות ותקנון מוגדר ומובנה העולה בקנה אחד עם ערכי מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית, כמשמעותה במגילת העצמאות ובקבוצה בחוקי היסוד של המדינה;

(5) מקיים פעילות ל-3 שכבות גיל ברצף, לפחות; לעניין זה, "שכבת גיל" - לרבות מספר שכבות ברצף כקבוצה אחת;

(6) עוסק בתחום עיסוק ראשי אחד לפחות שלשמו הזקם, לטובת קידומו הוא פועל עם בני הנוער ועל פיו נכונות התפוקות החינוכיות שלו;

"חניך" - ילד או נער, בגילאי כיתות א' עד י"ב, שהצטרף ונרשם לארגון הנוער באופן רצוני ונטל חלק בפעילותו הסדירה והקבוצה של מרכז הפעילות שהוא פוקד;

"מדריך בוגר" - מדריך בן 20 שנה לפחות, המכיר ומזדהה עם ערכי ארגון הנוער, אשר נבחר לתפקידו על ידי הצוות החינוכי של התנועה, עבר הכשרה מתאימה ובכלל זה את ההכשרה המפורטת בסעיף 4(ירד) המודריך בפועל, באופן קבוע, קבוצה או מדריך קבוצות שונות במרכז פעילות בנושאים ייחודיים, בהיקף שלא יפחת מהדרכה אחת בחודש;

"מדריך צעיר" - מדריך בגילאי כיתות ט' עד י"ב אשר נבחר להדרכה על ידי הצוות החינוכי של ארגון הנוער, עבר הכשרה חינוכית-ערכית, מתאימה, בהתאם למפורט בסעיף 4(ירד) ומודריך בפועל באופן קבוע קבוצה או שמדריך קבוצות שונות במרכז פעילות בנושאים מסוימים, בהיקף שלא יפחת מהדרכה אחת בחודש;

"מרכז פעילות" - אתר קבוע שבו פועלים באופן קבוע 50 ילדים או בני נוער לפחות בשתי קבוצות גיל נפרדות לפחות, פעמיים בשבוע לפחות, למעט ארגונים הפועלים עם ילדים ונוער בעלי מוגבלות, שלגביהם די בפעילות פעם אחת בשבוע לפחות; למרות האמור, ביישובים שמספר תושביהם קטן מ-3,000 - אתר קבוע שבו פועלים באופן קבוע 30 ילדים או בני נוער לפחות, בשתי קבוצות גיל נפרדות לפחות, פעמיים בשבוע לפחות, למעט ארגונים הפועלים עם ילדים ונוער בעלי מוגבלות, שלגביהם די בפעילות פעם אחת בשבוע לפחות; מספר מרכזי הפעילות שיוכרו לארגון לא יעלה על מרכז פעילות אחד ביישוב לכל 5,000 ילדים בגילאי 6 עד 18 המתגוררים בו; לגבי אתר כאמור הפועל במבנה חינוך פורמלי (לרומה: בית ספר, ישיבה קטנה) יחולו ההוראות שלהלן;

¹ ס"ח התשמי"ה, עמ' 60; התשנ"ב, עמ' 34.

² י"פ התשע"ג, עמ' 3172 ועמ' 5152.

- (1) המזכיר הכללי של ארגון הנוער יצהיר למינהל כי לא עלה בידו למצוא מבנה אחר לקיום הפעילות;
- (2) הפעילות מתקיימת שלא בשעות הלימודים; בשבתות בחגים ובפגרות ניתן לקיים את הפעילות בכל שעה שהיא;
- (3) ארגון הנוער יגיש למשרד הצהרה החתומה בידי מנהל המוסד החינוכי, שתכלול את הפסקאות שלהלן:
 - (א) פעילות ארגון הנוער מתקיימת לאחר שעות הלימודים;
 - (ב) פעילות ארגון הנוער היא רצונית, והזוכה לכל תלמידי המוסד החינוכי, בכתב ובעל פה, כי אינם מחויבים להשתתף בה;
 - (ג) פעילות ארגון הנוער אינה מיועדת לתלמידי המוסד החינוכי בלבד ופתוחה לכול;
 - (ד) פעילות ארגון הנוער אינה כלולה במסגרת תכנית הלימודים של המוסד החינוכי והמוסד החינוכי משמש אכטנייה בלבד;
 - (ה) חבר הסגל החינוכי של המוסד החינוכי אינו משתייך לסגל מרכז הפעילות;
- (ו) לארגון הנוער אין כל זיקה תאגידית או כפיפות ארגונית או מינהלית למוסד החינוך הפורמלי ולהנהלת מוסד החינוך הפורמלי אין כל סמכות כלפי הארגון;

"קבוצה" – קבוצה של חניכים המופעלים במרכז הפעילות בידי מדריך קבוע, צעיר או בוגר, פעמיים בשבוע בממוצע לפחות, והמונה בין שבעה חניכים לעשרים וחמישה חניכים, למעט קבוצות בארגונים הפועלים עם ילדים ונוער בעלי מוגבלות שלגביהם די בפעילות פעם אחת בשבוע לפחות; למרות האמור עד 5% מהקבוצות יוכרו גם אם הן לא עומדות בתנאי ההגדרה.

3. סוגי הפעילות והנושאים הנתמכים

- (א) פעילות בתחום העיסוק של ארגון הנוער כמפורט בסעיף 6.
- (ב) פעילות חברתית, ערכית וחינוכית במשך כל השנה עם חניכי ארגון הנוער ועם הקהילה.
- (ג) פעילות להעצמת קבוצות אוכלוסיות הלשות בקהילה: מבוגרים, נוער וילדים ובכלל זה טיוע והפעלה לילדים ונוער בעל צרכים מיוחדים, נוער עולה, נוער מנותק.
- (ד) פעילות לסיוע למפעל ההתיישבות באזורי הארץ השונים.
- (ה) פעילות המעודדת שירות צבאי, לאומי או אזרחי.
- (ו) פעילות המעודדת ילדים ובני נוער להתנדבות, עבודה בחופשה וניצול הפנאי.
- (ז) פעילות להכשרה, הדרכה וטיוע לחברי ארגון הנוער בביצוע הפעילות האמורה בסעיפים קטנים (א) עד (ו).

4. קריטריונים ותנאים

- (א) ארגון הנוער עומד בהגדרת "ארגון ילדים ונוער".
- (ב) ארגון הנוער רשום כחוק; כל פעילות הארגון, לרבות הפעלת בוח הארם והנדרשת לכך, תהיה מרוכזת כארגון ותבוא לידי ביטוי במסמכיו הכספיים.
- (ג) המבנה המוסדי של ארגון הנוער מושתת על בסיס דמוקרטי.
- (ד) ארגון הנוער פועל לפי אחת מהחלופות שלהלן:
 - (1) מפעיל 7 מרכזי פעילות לפחות המזורים ברחבי הארץ, בארבעה מחוזות לפחות ופועל בארבע שכבות גיל ברצף;
 - (2) מפעיל 12 מרכזי פעילות לפחות בשלושה מחוזות לפחות ופועל בארבע שכבות גיל ברצף;
 - (3) מפעיל 20 מרכזי פעילות לפחות בארבעה מחוזות לפחות, ופועל בשלוש שכבות גיל ברצף;
 לעניין סעיף קטן זה, הגדרת המחוזות תהיה בהתאם לחלוקת המחוזות המוגדרת בידי המשרד.
- (ה) על אף האמור בסעיף קטן (ד) ועדת התמיכות תוכל לאשר ארגון נוער המקיים פעילות בשני מחוזות בלבד וכן תוכל הוועדה להפעיל שיקול דעת לעניין הדרישה למספר מזערי של שכבות גיל אם נוכח אפיוניהם הייחודיים של חניכי הארגון (כגון מוצא עדתי או לאומי או שהארגון הוא ארגון לילדים בעלי צרכים מיוחדים) ראוי, לדעת הוועדה, להסתפק בכך; הוועדה תנמק את החלטתה.
 - (ו) ארגון הנוער מפעיל ארבעה מרכזי פעילות לפחות מתוך מרכזי הפעילות שלו במחוז הדרום או במחוז הצפון או בשניהם. בהתאם לחלוקת המחוזות בידי המשרד, או ביישובים שמודר הטיפול המשרדי שנקבע להם הוא 6 ומעלה; הארגון רשאי לדווח על מרכז פעילות נוסף באותו יישוב או באותה עיר על כל 20,000 תושבים.
 - (ז) ארגון הנוער מקיים לחבריו פעילות שבועית סדירה וקבועה, בת 90 דקות לפחות, פעמיים בשבוע לפחות, וזאת במסגרת החינוך הכללי פורמלי.
 - (ח) ארגון הנוער פועל שנתיים ברציפות לפחות לפני הגשת הבקשה לתמיכה.
 - (ט) ארגון הנוער לא מונע הצטרפות חניכים על בסיס עדה, דת או לאום.

(1) מספר החניכים בארגון הנוער הוא 1,000 לפחות; במקרה של ארגון שלמעלה מ-800 מחניכיו הם ילדים ונוער בעלי צרכים מיוחדים, יירדשו 600 חניכים לפחות; מספר החניכים ייקבע לפי רשימת חניכים עם מספרי זיהוי ובתוכה או לפי דרך אומדן מתאימה אחרת; לבקשת התמיכה שיגיש ארגון הנוער למשרד תצורף רשימת חניכים כאמור על גבי דיסקט בקובץ ממוכן כפי שירדוש המשרד; במקרים שבהם, מטעמים של הגנת הפרטיות, תאשר ועדת התמיכה כי לא ניתן להעביר רשימת חניכים כמבוקש, תיבחן עמידת ארגון הנוער בתנאי זה בהתאם לאומדן שייקבע ובהסתמך על ביקור בסניפי הארגון.

(יא) ארגון הנוער ימסור נתונים לפי דרישתו של המשרד וייתן, עם הגשת הבקשה לתמיכה, את הסכמתו בכתב לכך שהמשרד או בא כוחו יאספו מידע על אודותיו ויעשו בו שימוש לצורך אישור הנתונים וביצוע הקצאות התקציב; המשרד יקבע את תדירות איסוף המידע בהתאם לצרכיו.

(יב) לארגון הנוער תשתית מדריכים מיומנים, בעלי ידע וניסיון בעבודה עם ילדים ונוער, שעברו את ההכשרה הנדרשת כמפורט להלן:

(1) תכנית ההכשרה תהיה בהיקף של 60 שעות לפחות למדריך צעיר ו-40 שעות לפחות למדריך בוגר, ותיעשה במסגרת ארצית או מחוזית (לא סניפית) ולא תפחת מ-4 שעות ביום; על מדריך לעבור הכשרה זו טרם כניסתו לתפקיד;

(2) נושאי ההכשרה יכללו, בין השאר, פיתוח המנהיגות והאחריות של המדריך, היכרות עם תכנית הדרכה, מודריקה של הדרכה והתנסות אישית, ביטחון ובטיחות;

(3) ההכשרה תכלול ליווי וחניכה של המדריכים במהלך פעילותם, במפגשים של פעם בשלושה שבועות לפחות למשך תשעים דקות לפחות; החונכים יהיו מדריכים בעלי ותק של שנת הדרכה לפחות;

(4) תכנית ההכשרה תוגש לאישור מראש של המינהל.

(יג) ארגון הנוער מפעיל מרכז הדרכה ראשי המפתח תכנים, פועל להפצתם ומקיים דיאלוג חינוכי מתמשך עם מרכזי הפעילות; הפצת התכנים תהיה באמצעות חומרי הדרכה ובאמצעות סמינרים למדריכים ולחניכים.

(יד) ארגון הנוער מבטח את חניכיו, מדריכיו ומתנדביו בביטוח, לרבות ביטוח מעבידים וצד שלישי, לכיסוי הסיכונים בכל פעילות הארגון.

(טו) ארגון הנוער מקיים את הוראות החוק למניעת העסקה של עברייני מין במוסדות מסוימים, התשס"א-2001.

(טז) ארגון הנוער אינו נשלט בתקנון או באמצעות רוב בוועד המנהל או באסיפה הכללית או בהסכמים אחרים, בהתאם למחוזות ואופן התאגדותו לפי כל דין, על ירי מדינת ישראל או גופיה לרבות:

(1) הממשלה, משרדי ממשלה, יחידות ממשלתיות, יחידות סמך, חברות ממשלתיות, תאגידים שהוקמו או שפועלים לפי כל דין;

(2) מערכת הביטחון;

(3) רשויות מקומיות, ועדים מקומיים, חברות עירוניות, איגודי ערים, מרכז השלטון המקומי ומרכז המועצות האזוריות;

(4) תאגידים שהוקמו בחוק, גופים מתוקצבים ותאגידים בריאות (כולם כמשמעה בפרק 21 לחוק);

(5) גופים שהם בשליטת גורמים כאמור במסקאות משנה (1) עד (4).

5. עקרונות ונהלים

(א) בשום מקרה לא תעלה תמיכת הממשלה על 75% מתקציב ארגון הנוער; בתחשיב זה יובאו בחשבון כל מקורות התקציב המגיעים לארגון, שלוותיו ומרכזי הפעילות שלו מכל משרדי הממשלה ושעל ארגון הנוער הובה לדרווח עליהם בהצעת התקציב ובדיוחות הכספיים.

(ב) בשלב הראשון תחושב מסגרת התמיכה של ארגוני הנוער על כלל התקציב המצוי בתקנה, בהתאם לנתוני השנה שקדמה לשנת התקציב שבעדה מתבקשת התמיכה; עד 80% ממסגרת התמיכה שחושבה תשולם בכפוף לדוחות ביצוע רבעוניים שיוגשו למשרד ויאושרו בידו; בשלב השני, במהלך הרבעון האחרון של שנת התקציב, ייקבע שיעור התמיכה הכוללת הסופית על פי נתוני הפעילות בשנת התקציב ותועבר או תקוזז יתרת התמיכה לארגוני הנוער. בכפוף לדוחות ביצוע שיואשרו בידי המשרד.

6. עקרונות חישוב ההקצבה ואופן חלוקתה

(א) עד 3% מתקציב התקנה יחולק לתמיכה במועצת ארגוני הנוער, המאגרת בתוכה את כלל ארגוני הנוער החפצים להיות חברים בה, אך שיהיו חברים בה 70% ממספר הארגונים הנתמכים לפחות (להלן – המועצה);

תובר מועצה אחת בלבד, בתנאים אלה:

(1) המועצה מחויבת לקבל לשורותיה כל ארגון נוער נתמך שיחפוץ בכך;

(2) כל ארגון נוער יהיה חופשי להחליט על חברותו במועצה;

³ ס"ח התשס"א, עמ' 509.

(3) ארגון שלא יהיה חבר במועצה, יפחית את שיעור התמיכה במועצה בהתאם לגודלו היחסי של אותו ארגון הנוער; מחצית ההפרש שיתקבל מההפחתה יצורף לשיעור האמור בסעיף 6(ג) ויחולק בין כלל הארגונים לפי גודלם היחסי; המחצית השנייה של ההפרש האמור תינתן לארגון הנוער האמור;

(4) המועצה תיתן שירותים לכלל ארגוני הנוער החפצים בכך, לרבות לאלה שלא מאוגדים בה; השירותים לארגונים שלא מאוגדים במועצה יינתנו תמורת תשלום שסכומו יאושר מראש בידי המינהל;

(5) התמיכה במועצה תינתן לפי סעיף זה בלבד, בכפוף לתכניות פעולה שיאושרו מראש בידי המינהל, וכן להוצאות הנהלה ולהוצאות כלליות, בכפוף לכל דין;

(6) התמיכה תינתן למועצה בעבור סיוע, הכוונה, ייעוץ, ייצוג וקידום פעילות כלל ארגוני הנוער בנושאים האלה:

(א) ייזום ופיתוח שירותים בתחומי החינוך, גיוס פרויקטים ומשאבים לארגונים;

(ב) הפעלת פרויקטים חינוכיים עם ארגוני הנוער;

(ג) פעולות והשתלמויות לקידום ולסיוע לארגונים בנושאים הקשורים במפעלי הארגונים ובטויליהם;

(ד) ארגון מערך השתלמויות חינוכיות ומקצועיות בנושאים הקשורים לארגוני הנוער ולפעילותם;

(ה) פעולות לקיום ולקידום קשרים עם ארגונים דומים בעולם;

(ו) פעולות לצורך ייצוג האינטרסים של כלל ארגוני הנוער, לפני גורמים שונים, לרבות השלטון המקומי, הממשלה וכנסת ישראל;

(ז) פעולות לסיוע ולקידום פעילות של ארגוני הנוער למען הקהילה ביישובים השונים;

(ח) ריכוז, תיאום, הנחיה והכוונה מקצועית שוטפת לרבות ארגוני הנוער;

תמיכת המשרד לא תעלה על 90% מעלות הפעילות הנתמכת לפי סעיף זה; בתחשיב זה יובאו בחשבון כל מקורות התקציב המגיעים למועצה מכל משרדי הממשלה; למען הטר ספק, פעילות הנתמכת ממקור אחר בתקציב המדינה לא תיתמך לפי סעיף זה.

(ב) 7% מכלל התקציב יחולק באופן שווה בין כל ארגוני הנוער.

(ג) 30% מסך כל התקציב יחולק לפי מספר החניכים והמדריכים הצעירים בגילאי א' עד י"ב העומדים בתנאי הסף.

(ד) 20% מסך כל התקציב יחולק לפי מספר מרכזי הפעילות בארגון הנוער, לעניין זה –

מרכז פעילות ביישוב רגיל – 1 נקודה;

מרכז פעילות ברשויות מקומיות או בשכונות בערים גדולות שבהן ממוצע עשירי הטיפוח, לפי מודד הטיפוח הנוהג במשרד, עולה על 6.0, או מרכז פעילות באזור סטטיסטי כפי שהוגדר על ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שאחוז האוכלוסייה ממוצא אוניומי המתגוררת בו מקרב כלל האוכלוסייה עולה על 20% – 6 נקודות.

(ה) 10% מהתקציב בסעיף קטן זה יחולק לצורך ממעלים לרבות מחנות, סימורים וטוילים שמשכם יותר מיומיים ברציפות ויהושב לפי מספר הימים א מספר החניכים המשתתפים וצורת החלק היחסי של כל ארגון נוער, אך לא יותר מההוצאה בפועל; במפעלים ובפעולות הכוללות לינה יוכפל מספר הימים במקדם 1.5.

(ו) 10% מכלל התקציב יחולק בעד הוצאות ויחודיות לפי תכנית עבודה לצורך שילוב של נוער עם מוגבלויות, נוער מנותק ונוער עולה ובלבד שההוצאות אושרו בידי המינהל והתמיכה תינתן כנגד הוכחות תשלום לפי ביצוע בפועל.

(ז) 10% מהתקציב בסעיף קטן זה יחולק בעד פעולות העשרה בנושאים שונים שעל סדר היום; ניקוד בעד פעולות כאמור יינתן בהתאם למספר שעות הפעילות א מספר החניכים שהשתתפו בהן, ובלבד שהפעילות נמשכה 4 שעות לפחות.

(ח) 5% מכלל התקציב יחולקו בעד פעולות מרוכזות לחינוך לשירות עבאי או לאומי או אזרחי; ניקוד בעד פעולות חינוך כאמור יינתן בהתאם למספר שעות הפעילות א מספר החניכים שהשתתפו בהן, ובלבד שהפעילות נמשכה 6 שעות לפחות.

(ט) 5% מכלל התקציב יחולקו בעד התנדבות מובנית, רציפה ושיטתית של חניך לאורך השנה בהיקף של 60 שעות שנתיות לפחות; ניקוד בעד התנדבות כאמור יינתן בהתאם למספר שעות התנדבות.

לעניין סעיפים קטנים (ו) עד (ט), לא יוכל ארגון נוער לקבל למעלה מ-60% מתקציב כל אחד מסעיפים אלה, אלא אם כן יתרת הסעיף לא הוקצתה לארגונים האחרים.

7. לא ייתמך לפי מבחנים אלה ארגון הנתמך לפי המבחנים לחלוקת כספי תמיכות של משרד החינוך התרבות והספורט למוסדות ציבור (תנועות נוער).

8. ביטול

מבחנים לחלוקת כספי תמיכות של משרד החינוך למוסדות ציבור בעבור פעילות ארגוני נוער – בטלים.

⁴ י"פ התשס"ז, עמ' 3634.

⁵ י"פ התשס"ז, עמ' 360.